

Procedura reagowania na cyberprzemoc
w Szkole Podstawowej Montessori im. Św. Urszuli Ledóchowskiej

Warszawa, 22.01.2022 r.

§1

Definicja cyberprzemocy

1. Za cyberprzemoc uważa się zachowania noszące znamiona przemocy z jednoczesnym wykorzystaniem technologii informacyjnych i komunikacyjnych (środków elektronicznych umożliwiających transmisję treści na odległość) do ograniczonej lub nieograniczonej liczby odbiorców.
2. Poprzez cyberprzemoc należy również rozumieć zjawisko cyberbullying'u czy cyberprzemocy ograniczonej wyłącznie do przemocy rówieśniczej.
3. Do przejawów cyberprzemocy zalicza się między innymi: nękanie, stalking, straszenie, szantażowanie z użyciem sieci, publikowanie lub rozsyłanie ośmieszających, kompromitujących informacji, zdjęć, filmów z użyciem sieci, podszywanie się w sieci pod kogoś wbrew jego woli, spoofing tożsamości przy wykorzystaniu poczty elektronicznej, czatów, komunikatorów, stron internetowe, blogów, serwisów społecznościowych, grup dyskusyjnych czy serwisów SMS i MMS.
4. Szkoła nie akceptuje żadnych form przemocy ani cyberprzemocy.

§2

Działania profilaktyczne w szkole

1. W zakresie przeciwdziałania cyberprzemocy, Szkoła podejmuje działania mające na celu ograniczenie lub całkowite wyeliminowanie zachowań agresywno - przemocowych, realizowanych przy użyciu technologii komunikacyjnych w szkole i poza nią, a także zapobieganie powstawaniu tego rodzaju problemów.
2. Do podejmowanych przez Szkołę czynności należy zaliczyć: dbałość o dobrą atmosferę zrozumienia i zaufania, budowanie dobrych relacji nauczyciel-uczeń, wyjazdy integracyjne, spotkania dyskusyjne, spotkania z psychologiem i spotkania dyskusyjne.
3. Szkoła regularnie organizuje dla nauczycieli i uczniów warsztaty z cyberbezpieczeństwa i gospodarki cyfrowej dla uczniów, zapewniając podnoszenie świadomości w obliczu zagrożeń płynących z użytkowania Internetu i telefonii komórkowej, a jednocześnie uczy zasad odpowiedzialnego i bezpiecznego korzystania z tych technologii jest ważnym czynnikiem w zapobieganiu cyberprzemocy.
4. Wszyscy uczniowie mają zapewnione wsparcie w wyjaśnianiu konfliktów oraz pokonywaniu trudności w relacjach. Tworzenie pozytywnych więzi i przyjaznego, wspierającego środowiska szkolnego znacząco zmniejsza ryzyko wystąpienia zachowań agresywnych przez uczniów.

§3

Reagowanie w sytuacji wystąpienia cyberprzemocy

1. Osobą zgłaszającą fakt prześladowania może być poszkodowany uczeń, jego rodzice lub inni uczniowie, a także świadkowie zdarzenia, nauczyciele.
2. Szkoła dopuszcza anonimowe zawiadomienie o aktach przemocy na terenie szkoły.
3. Wszelkie zgłoszenia dotyczące przemocy z wykorzystaniem mediów elektronicznych, powinny zostać właściwie zbadane, zarejestrowane i udokumentowane w formie pisemnej.
4. W razie powzięcia informacji o wystąpieniu cyberprzemocy, wszczynana jest procedura interwencyjna polegająca na:
 - a. Udzieleniu wsparcia ofierze przemocy,
 - b. Zabezpieczeniu dowodów i ustaleniu okoliczności zdarzenia,
 - c. Wyciągnięciu konsekwencji wobec sprawcy przemocy,
 - d. Podjęcie pracy nad zmianą postawy ucznia, który dopuścił się cyberprzemocy.

§4

Gromadzenie materiału dowodowego

1. Ustalenie okoliczności zdarzenia
 - a. Jeśli wiedzę o zajściu posiada nauczyciel nie będący wychowawcą, powinien przekazać informację wychowawcy klasy, który informuje o fakcie pedagoga / psychologa szkolnego i dyrektora, a jeśli zachodzi taka potrzeba, również nauczyciela informatyki i Inspektora Ochrony Danych Osobowych.
 - b. Pedagog / psycholog szkolny i dyrektor wspólnie z wychowawcą dokonują analizy zdarzenia i planują dalsze postępowanie.
2. Zabezpieczenie dowodów
 - a. Wszelkie dowody mające związek ze sprawą podlegają zabezpieczeniu (zabezpieczenie screenów, maili, spisanie wyjaśnień od innych osób, które mają wiedzę na temat zdarzenia)
 - b. Odnotowywany jest czas (godzina, data) otrzymania materiału, treść wiadomości oraz dane nadawcy (nazwę użytkownika, adres e-mail, numer telefonu komórkowego itp.) lub adres strony www, na której pojawiły się szkodliwe treści czy profil (nazwę użytkownika, adres e-mail, numer telefonu komórkowego itp.) lub adres strony www, na której pojawiły się szkodliwe treści czy profil.
 - c. W sytuacji, gdy mogło dojść do złamania prawa lub popełnienia przestępstwa, Szkoła zawiadamia o tym fakcie Policję.
3. Identyfikacja sprawcy

- a. Pomoc świadków - inni uczniowie mogą posiadać informacje na temat ich autora, mogą też zidentyfikować numer telefonu komórkowego sprawcy, jeśli nie jest on zastrzeżony.
- b. Przegląd materiałów dowodowych
- c. Kontakt z Policją w celu podjęcia czynności dochodzeniowo – śledczych.
- d. Niezależnie od formy cyberprzemocy, jeżeli podejrzewamy, że sprawcą jest osoba poniżej 17. roku życia, wszelkie działania w sprawie realizuje Sąd Rodzinny i Nieletnich, właściwy ze względu na miejsce pobytu ewentualnego sprawcy cyberprzemocy.

§5

Działania wobec sprawcy cyberprzemocy

1. Gdy sprawca cyberprzemocy jest znany i jest on uczniem szkoły - rozmowa z uczniem-sprawcą przemocy o jego zachowaniu:
 - a. ustalenie okoliczności zajścia, wspólne zastanowienie się nad jego przyczynami i poszukanie rozwiązania sytuacji konfliktowej,
 - b. sprawca otrzymuje jasny i zdecydowany komunikat o tym, że szkoła nie akceptuje żadnych form przemocy, a także rozmawia się o sposobach zadośćuczynienia wobec ofiary cyberprzemocy,
 - c. szkoła informuje sprawcę o konsekwencjach, jakie zostaną wobec niego wyciągnięte – zgodnie z regulaminem szkoły
 - d. jeśli w zdarzeniu brała udział większa grupa uczniów, rozmowy przeprowadzane są z każdym z nich.
2. Powiadomienie rodziców sprawcy i omówienie z nimi zachowania dziecka:
 - a. rodzice sprawcy zostają poinformowani o przebiegu zdarzenia i zapoznani z materiałem dowodowym, a także z decyzją w sprawie dalszego postępowania i podjętymi przez szkołę środkami dyscyplinarnymi wobec ich dziecka,
 - b. rodzice sprawcy są informowani o zasadach współpracy ze Szkołą w związku z zaistniałą sytuacją
3. Objęcie sprawcy opieką psychologiczno-pedagogiczną:
 - a. Szkoła zapewnia pomoc psychologiczną dla sprawcy zdarzenia w celu zrozumienia konsekwencji swojego zachowania, w zmianie postawy i postępowania ucznia, w tym sposobu korzystania z nowych technologii.
 - b. Jeżeli pracownicy z zespołu psychologiczno-pedagogicznego uznają za konieczną konsultację na zewnątrz szkoły lub terapię, kierują informację na ten temat do rodziców z odpowiednią rekomendacją.

§6

Działania wobec ofiary cyberprzemocy

1. Zapewnienie wsparcia przez Szkołę dla osoby pokrzywdzonej
 - a. Zapewnienie wsparcia emocjonalnego dla ofiary poprzez m.in. zapewnienie go, że dobrze zrobił przerywając milczenie i zawiadamiając nauczyciela lub pracownika szkoły o sytuacji, jaka miała wobec niego miejsce.
 - b. Szkoła podejmuje działania mające na celu uświadomienie ofiary, że nikt nie ma prawa krzywdzić ani stosować przemocy wobec innych.
 - c. Szkoła informuje pokrzywdzonego, że nie toleruje żadnej formy przemocy oraz że wobec sprawcy zdarzenia zostaną uruchomione procedury interwencyjne.
 - d. Szkoła zapewnia wsparcie psychologiczne dla pokrzywdzonego, a także udziela porad dotyczących bezpiecznego zachowania się, aby zapewnić sobie poczucie bezpieczeństwa i nie doprowadzić do eskalacji prześladowania.
2. Powiadomienie rodziców pokrzywdzonego i omówienie z nimi zachowania dziecka:
 - a. rodzice pokrzywdzonego zostają poinformowani o przebiegu zdarzenia i zapoznani z zaistniałą sytuacją,
 - b. Szkoła przedstawia rodzicom pokrzywdzonego ucznia kroki, jakie zostały podjęte w celu wyjaśnienia zajścia oraz zapewnienia bezpieczeństwa poszkodowanemu uczniowi.

§7

Ochrona świadków zgłaszających zdarzenie

1. Szkoła zapewnia profesjonalną opieką świadków zdarzenia uczestniczących w ustalaniu przebiegu zajścia.
2. Szkoła zapewnia dyskrecję i poufność prowadzonego postępowania wyjaśniającego.
3. Szkoła nie ujawnia źródła powziętej informacji o zgłoszonym zdarzeniu ani osoby zgłaszającej zdarzenie.
4. Niedopuszczalne jest konfrontowanie świadka ze sprawcą jako metody wyjaśniania sprawy.

§8

Sporządzenie dokumentacji z zajścia

1. Pedagog szkolny zobowiązany jest do sporządzenia notatki służbowej z rozmów ze sprawcą, poszkodowanym, ich rodzicami oraz świadkami zdarzenia.

2. Dokument powinien zawierać datę i miejsce rozmowy, dane osób biorących w niej udział i opis ustalonego przebiegu wydarzeń.
3. Wszystkie osoby biorące udział w rozmowie (np. świadkowie, wychowawca, itp.) podpisują notatkę po jej sporządzeniu.
4. Zabezpieczone dowody cyberprzemocy (nagrania, screen, kopie wiadomości, itp.) są dołączane do dokumentacji ze spotkania.

§9

Współpraca szkoły z policją i sądem rodzinnym

1. Większość przypadków cyberprzemocy nie wymaga powiadamiania sądu rodzinnego czy Policji i może być rozwiązywana przy użyciu dostępnych szkole środków wychowawczych.
2. Zgłoszenie sprawy do sądu rodzinnego lub na Policję ma miejsce, gdy:
 - a. rodzice sprawcy cyberprzemocy odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a uczeń nie zaniechał dotychczasowego postępowania. W takiej sytuacji Dyrektor Szkoły pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny, szczególnie jeśli do szkoły napływają informacje o innych przejawach demoralizacji dziecka,
 - b. szkoła wykorzystała wszystkie dostępne jej środki wychowawcze (rozmowa z rodzicami, konsekwencje regulaminowe wobec ucznia, spotkania z pedagogiem itp.), a ich zastosowanie nie przynosi pożądanych rezultatów.
 - c. Dyrektor Szkoły może zwrócić się do sądu rodzinnego z wnioskiem o podjęcie odpowiednich środków wynikających z Ustawy o postępowaniu z nieletnimi. W 2004 r. Rada Ministrów przyjęła *Krajowy Program Zapobiegania Niedostosowaniu Społecznemu i Przystępczości wśród Dzieci i Młodzieży*.
3. Poważne przypadki cyberprzemocy przebiegające z naruszeniem prawa (np. groźby karalne, propozycje seksualne, publikowanie nielegalnych treści itp.) bezwzględnie zgłaszane są na policję.
4. W ramach ogólnej współpracy szkoły z policją mogą być organizowane spotkania dla uczniów udziałem policjantów m.in. na temat odpowiedzialności nieletnich za popełniane czyny karalne, na temat zasad bezpieczeństwa oraz sposobów unikania zagrożeń związanych z cyberprzemocą.

Agnieszka Barbasiewicz

Dyrektor

Szkoły Podstawowej Montessori

im. Św. Urszuli Ledóchowskiej

Załącznik 1 – rejestrowanie dowodów cyberprzemocy

- **Telefon komórkowy**
Nie kasować wiadomości. Zapisać wszystkie wiadomości zarówno tekstowe, jak i nagrane na pocztę głosową w pamięci telefonu.
- **Komunikatory**
Niektóre serwisy pozwalają na zapisywanie rozmów. Można również np. skopiować rozmowę i wkleić do edytora tekstu), zapisać i wydrukować.
- **Strony serwisów społecznościowych, WWW**
Aby zachować kopię materiału, należy zapisać zrzuty ekranu i wydrukować.
- **Czat**
Należy zapisać zrzuty ekranu lub sporządzić automatyczny zapis chatu do pliku tekstowego, jeśli aplikacja to umożliwia.
- **E-mail**
Należy wydrukować wiadomość, przesłać ją do nauczyciela lub pedagoga, który zajmuje się ustaleniem okoliczności zajścia. Zachowanie całości wiadomości, a nie tylko samego tekstu jest bardziej pomocne, ponieważ zawiera informacje o jej pochodzeniu.

Załącznik 2 – postępowanie w sytuacji, gdy uczeń jest ofiarą cyberprzemocy

- Zalecenie uczniowi, by unikał kontaktu ze sprawcą, ignorował go nie odpowiadając na maile, telefony, zaczepki czy komentarze itp.
- Zatrzymał dowody działalności sprawcy przemocy: e-maile, sms-y, mms-y, zdjęcia, filmy, zrzuty ekranu w celu przedstawienia ich osobom dorosłym.
- Jeśli to możliwe, zalecenie by pokrzywdzony uczeń zastanowił się nad zmianą swoich danych kontaktowych w komunikatorach, zmianą adresu e-mail, numeru telefonu komórkowego itp.
- Jeśli korzysta z komunikatora, to ustawił go tak, żeby nikt spoza listy kontaktów nie mógł się z nim połączyć.